

Skov- og Naturstyrelsen Thy,
Søholtvej 6,
7700 Thisted

Sendt via mail : thy@sns.dk

Hjardemål Klit, d. 26. september 2010

Høringssvar og bemærkninger til implementeringsplan for vindmølletestcenter Hjardemål Klit og Østerild Klitplantage.

I anledning af, at Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen d. 16. september 2010 har anmodet om at modtage høringssvar og bemærkninger til implementeringsplan for et vindmølletestcenter, skal jeg herved på egne vegne og på vegne af Landsforeningen for Bedre Miljø bemærke følgende :

1. Generelle bemærkninger om implementeringsplanens lovlighed i forhold til anlægslov

Det skal bemærkes, at lov nr. 647 af 15. juni 2010 om et testcenter for store vindmøller ved Østerild ses at være vedtaget på et ugyldigt grundlag. Det gøres gældende, at anlægsloven er vedtaget i strid med Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer, artikel 6 stk. 3 samt artikel 12 ligesom der foreligger krænkelse af andre EU-direktiver. Dette gøres gældende i en retssag mod Miljøministeriet, der vil blive anlagt nu med samtidig anmodning om, at **søgsmålet tillægges opsættende virkning.**

2. Retsvirkninger af igangsætning af arbejder i strid med gældende EU-lovgivning

Såfremt anlægsarbejder iværksættes på baggrund af anlægsloven eller forslag til implementering af anlægsloven, gøres det gældende, at sådanne arbejder iværksættes på iværksætterens ansvar.

Som en følge heraf gøres det gældende, at Staten, DTU Risø, Vindmølleindustrien eller private og/eller offentlige parter ikke kan tillade sig at foretage ændringer i områdets nuværende tilstand når der ikke forud for anlægslovens vedtagelse d. 4. juni 2010 og faktisk allerede ved indgåelse af politisk aftale d. 28. maj 2010 ses at være skabt sådan ”**fuldstændige, præcise og endelige konstateringer og konklusioner, der kan fjerne enhver rimelig videnskabelig tvivl for så vidt angår virkningerne**” på de beskyttede områder.

Det betyder i den forbindelse intet, hvis det efterfølgende måtte vise sig, at et projekt ikke har en skadelig virkning på Natura 2000-områder, da det alligevel vil stride mod EU-retten, hvis vurderingen ikke var udført inden projektets vedtagelse.

Da der ikke inden loven blev vedtaget forelå en vurdering af projektes virkning på nærliggende Natura 2000-områder, der opfylder kravene i Habitatdirektivets artikel 6 stk. 3, er anlægsloven som en følge heraf ugyldig, hvilket ligeledes gælder for denne implementeringsplan.

Da det allerede på nuværende tidspunkt gøres gældende, at enhver ændring af områdets tilstand må være på iværksætterens ansvar samt at der foreslås en suspension af aktiviteter i h.t. anlægsloven og indtil videre, må det heraf ligeledes følge, at ethvert anlægsarbejde derfor udføres i ond tro m.h.t. om anlægsarbejdet og retsgrundlaget herfor er i overensstemmelse med EU-retlige bestemmelser.

Enhver ændring af områdets karakter vil derfor som følge af at indgreb kan medføre irreversibel skade kunne medføre, at der kan stilles krav om, at området skal gennemgå en fuldstændig og total retablering uden udgift for de berørte lodsejere eller andre med interesser i området.

Anlægsarbejder m.h.p. etablering af et testcenter for store vindmøller kan derfor ikke udføres i god tro, hvorfor senere krav om nedrivning og retablering vil blive gjort gældende, hvis myndighederne uagtet dette giver mulighed for at gennemføre sådanne irreversible indgreb overfor naturen.

Staten opfordres derfor til at orientere enhver part og 3.mand i forbindelse med sådanne anlægsarbejder om dette, således at disse heller ikke kan betragtes som værende i god tro.

Det skal endeligt præciseres, at testcenteret i forbindelse med udpegning ikke er blevet valgt på et korrekt grundlag, og at alternativ placering i områder uden landskabelig og naturmæssig værdi har været muligt, herunder en placering ved Stauning, som også fastslået af forskningschef Aksel Bo Madsen fra Danmarks Miljøundersøgelser.

3. Hvilke parter og interesser tilgodeses ved anlægslov og implementeringsplanen ? Bemærkninger omkring støjundersøgelser og kvælstofpåvirkning.

Det følger af implementeringsplanen, at man ensidigt fokuserer på naturen.

Det er kritisabelt, at man ikke fokuserer på områdets beboere og lodsejere, der ses at få sine ejendomme og interesser ødelagt ved gennemførelse af dette testcenter. Det er således stærkt kritisabelt at man ikke agter at overholde Vindmøllebekendtgørelsens regler om maksimal støjpåvirkning fra vindmølletestcenteret. Dette kan dokumenteres ved, at man ikke i VVM-redegørelsen har foretaget støjmålinger på et korrekt grundlag, eftersom de møller, der agtes opstillet i fremtiden vil få en effekt på 20 MW ifølge information fra Risø DTU. Da der således ikke er fremlagt en støjberegning for testcenterets påvirkning af de omkringliggende ejendomme gøres det derfor gældende, at der ses en overtrædelse af Vindmøllebekendtgørelsens regler om, hvor meget støj der må forventes.

Miljøministeren har personligt bekræftet, at Vindmøllebekendtgørelsens regler overholdes, men det er ikke korrekt og burde derfor rettelig udløse sanktioner i h.t. Vindmøllebekendtgørelsens regler da oplysningerne herom hviler på et ikke-korrekt grundlag.

Det er ligeledes tidligere oplyst, at vindmøllerne i testcenteret skulle overholde regler om maksimal støj i h.t. Vindmøllebekendtgørelsens regler, men dette ses *ikke* at være overholdt i forhold til flere ejendomme i området.

Der foreligger videnskabelig dokumentation for, at der bør gennemføres støjberegninger på basis af kildestøj på 115,4 dB, hvilket ikke ses at være gennemført. På den baggrund ses denne forøgelse at medføre, at afstanden til beboelse skal øges med 30 pct., hvorved det støjramte areal derfor vil blive langt større end angivet i VVM-redegørelsen.

Herudover må det desuden påregnes, at den lavfrekvente støj afhængigt af frekvensen vil kunne forventes at blive 4-10 dB højere end vist i VVM-redegørelsen.

Da implementeringsplanen overhovedet ikke omtaler forhold for hvorledes således støjramte arealer agtes forvaltet og skal indgå i realiseringen af et testcenter, kan dette isoleret set også tale for at der ikke foreligger tilstrækkelige informationer om vindmølletestcenterets påvirkning af omgivelserne.

Jagt

Det synes påfaldende, at implementeringsplanen anbefaler at udfase jagt i et stort område og alene vil arrangere drivjagt i det omfang regulering af bestanden måtte nødvendiggøre dette.

Det er ikke korrekt opfattet, når implementeringsplanen tilkendegiver at en effekt af at udfase jagten indebærer, at der kommer flere dagaktive dyr i området. Dertil er områdets karakter ikke egnet.

Det virker forkert og ikke med til at fremme mere dagaktive aktiviteter for kronvildtet, at man agter at anlægge en eller flere stier langs skovkant m.h.p. at offentligheden kan følge kronvildtets færden. En sådan trafik i nævnte område vil medføre det modsatte, da kronvildtet har behov for regelmæssig fred og ro.

Riffelskydebane

Anlæg af en riffelskydebane midt i det område, som udgør kronvildtets kerneområde, synes forkert. Etablering af en del anlægsarbejder og bl.a. ret omfattende voldanlæg vil uden tvivl påvirke området i stærk negativ retning og bl.a. som følge af områdets generelt høje vandstand. Voldanlæg og påvirkning i øvrigt på omgivelser vil forudsætte en selvstændig VVM-proces for afklaring af den påvirkning der måtte være på omgivelserne. En sådan forstyrrende aktivitet frarådes kraftigt.

Ad. kvælstofpåvirkning

Det gøres gældende, at en énsidig fokusering på at imødekomme private industrielle interesser ikke bør medføre, at dette sker på en sådan måde, at der herved gennemføres skader på omliggende natur og herunder Natura 2000-områder. Det skal i den forbindelse pointeres, at den oplyste påvirkning af Natura 2000-områder fra udledning af kvælstof og effekt af foreslåede tiltag ikke hviler på et klart videnskabeligt grundlag, og derfor ikke kan danne baggrund for en konklusion af påvirkning.

I skema på side 19 i implementeringsplanen er der oplyst ***skønnet effekt*** omkring udledning af kvælstof fra skovfældning til Natura 2000-områder, hvilket bekræfter opfattelsen af, at der ikke ses at foreligge et grundigt videnskabeligt analysearbejde om påvirkningen på Natura 2000-områderne.

Det gøres gældende, at flere af de foreslåede metoder for skovning og efterbehandling vil medføre en ukontrolleret og negativ udledning af kvælstof til de nedstrøms beliggende Natura 2000-områder og derved vil testcenteret som sådan påvirke omgivelserne negativt.

Således vil f. eks. knusning af stød og bortskrælning af jord og humuslignende materiale i sig selv kunne påvirke vandmiljøet negativt, for hvilket der ikke foreligger konkrete feltstudier i området.

Forslag om at tilkaste eksisterende grøfter, hvor dette er muligt, hviler ifølge det oplyste ikke på konkret og videnskabeligt analysearbejde på basis af feltanalyser af påvirkningen af Natura 2000-områder, der klart angiver hvorledes påvirkning ***konkret*** måtte være på disse områder.

Etablering af nye vådområder vil jo også klart påvirke de nedstrøms beliggende Natura 2000-områder, hvorfor selve etableringen af sådanne vådområder ikke i sig selv kan betragtes som den bedste måde at hindre en negativ påvirkning af Natura 2000-områderne.

I sin yderste konsekvens kan en – midlertidig eller mere permanent – bortledning af vand fra Natura 2000-områder medføre, at disse områder påvirkes blot som følge af en ændret vandtilstrømning, for hvilket der ikke er foretaget konkrete videnskabelige feltstudier af.

Ad usikkerhed ved foreslåede metoder for efterbehandling

I implementeringsplanen ses det på side 13 tydeligt anført, at flere af de foreslåede metoder til en efterbehandling af arealer for at minimere udvaskning af kvælstof ”***IKKE*** tidligere er anvendt i fuld skala, hvorfor det vil være nødvendigt at udføre forsøg, omkostningsberegninger m.v. ***ligesom***

arealernes karakter og mulighed for genskabelse af den naturlige hydrologi ikke er tilstrækkelig kendt på nuværende tidspunkt. Der vil derfor senere skulle tages konkret stilling til, i hvilket omfang de enkelte prioriteter vil kunne gennemføres”.

Når det på denne måde ses så tydeligt demonstreret, at der ikke foreligger tilstrækkelig viden om hvorledes man bedst undgår en negativ påvirkning af kvælstofudledningen til de nedstrøms Natura 2000-områder, bør man allerede af denne grund undlade at gennemføre anlægsarbejder på baggrund af anlægslov for etablering af et testcenter for store vindmøller. En gennemførelse af arbejderne kan påføre områderne uoprettelig skade. Da opfordring er givet til at staten ikke gennemfører arbejder som kan medføre uoprettelige negative påvirkninger på Natura 2000-områder, vil sådanne arbejder derfor kun blive udført i decideret ond tro, da skadesvirkninger forinden er påtalt, bl.a. herigennem denne henvendelse til staten.

4. Områdebeskrivelse, herunder forhold for privat ejede arealer i testcenterets nærhed.

Implementeringsplanen beskriver flere steder mulighed for at etablere flere tiltag til fordel for dyreliv og padder, f.eks. mulighed for at lave et ”padde-skrab” på 10 x 10 meter i vådområder.

Flere beskrivelser af områdets fugle- og dyreliv er dog ikke baseret på korrekte informationer og ses derfor alene fremført for at støtte en gennemførelse af ændringer i området m.h.p. opførelse af et vindmølletestcenter. Iagttagelserne er ikke baseret på omhyggelige videnskabelige feltstudier.

Implementeringsplanen omtaler på side 22 at f.eks. birkemus er vidt udbredt i Thy, men på side 23 ses den så pludselig at være sjælden ? Der er fundet forekomst af birkemus umiddelbart nord for testcenterområdet. I rapport for besigtigelse af området 3.-5. maj 2010 ses også anført, at birkemus uden tvivl vil kunne antræffes i testområde, men at der *ikke* er foretaget særlige undersøgelser !!?

Når implementeringsplanen bruger meget spaltepads på at beskrive muligheder for ”paddeskrab” og lignende, synes det helt usædvanligt, at man ikke beskriver, hvorledes der agtes gennemført en forvaltning af områdets private arealer. Herunder private arealer, der agtes eksproprieret.

Implementeringsplanen er derfor ikke særligt dækkende for en fremtidig forvaltning af området, når den alene beskriver ”padde-skrab” på 10 x 10 meter, men ikke nærmere omtaler det private område i midten af testområdet, der på side 30 er beskrevet som et 2 kilometer bredt bælte, der består af en mosaik af dyrkede marker, læhegn, skovparceller og natur (klit, hede, vådområder m.v.)

Det ses betænkeligt at acceptere, at den private drift skal fortsætte, med mindre testcenteret sætter begrænsninger herfor. For eksproprierede arealer anføres, at disse vil forblive i statsligt eje i en periode. Hvad er planen så her efter ? Hvilken omkostning for statskassen vil dette have ?

Det virker ganske uanstændigt at der lægges op til at man vil kræve at boliger skal nedlægges uden at man vil tilbyde fuld ekspropriationserstatning, ligesom der virker stærkt uetisk, at staten vil

kræve at landbrugsejendomme fortsætter deres landbrugsdrift uanset, at dette vil have store negative påvirkninger af kvæg og andre husdyr som følge af støjpåvirkningen fra de store vindmøller.

Når der henses til, at støjpåvirkningen som omtalt ovenfor vil have en udstrækning, der vil medføre en øget afstand fra testcenteret til beboelser med mindst 30 pct., vil det også medføre store negative påvirkninger for de omkringliggende landbrugsejendomme, der herefter ikke kan oprettes beboelse på, og som følge heraf kan kræves nedlagt, da Vindmøllebekendtgørelsens regler for maksimal støjpåvirkning ikke kan overholdes.

Da disse undersøgelser ikke har foreligget tilstrækkeligt undersøgt i den udfærdigede VVM-redegørelse, må også dette tale for, at der ikke foreligger en anlægslov, der er vedtaget på korrekt vis. Derfor er loven som implementeringsplanen støtter sig på i strid med Rådets direktiv nr. 85/337 / EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer.

Den omtalte ændring af projektet i form af, at man vil tilkaste mange grøfter i området vil have en stærkt negativ påvirkning af ejendommen Røgildvej 11, 7741 Frøstrup, da afvanding fra denne ejendom ses at være nødvendig, hvis ejendommen fortsat skal kunne anvendes som hidtil.

5. Projektændringer samt ændringer af forudsætninger m.v.

Det fremgår af implementeringsplanen, at forudsætningerne for skovrydning har undergået en stor forandring siden anlægsloven blev vedtaget d. 4. juni 2010, hvor der var forudsat en skovrydning på 450 ha med mulighed for fældning af yderligere 100 ha skov.

Der er i august 2010 fremlagt dokumentation for, at der alene skal fældes 266 ha skov.

Grundlaget for at denne fældning er blevet mindre ses baseret på undersøgelser fra Risø DTU *i samarbejde med Vestas, Siemens, Vindmølleindustrien og Skov- og Naturstyrelsen*, der skulle vise, at der ikke af hensyn til de tidligere oplyste vindtekniske krav til centeret var nødvendigt at kræve en så omfattende skovrydning, og at alene et område på ca. 1,5 km. vest for testcenteret skulle kunne påvirke testcenteret med turbulens.

Såfremt denne information havde været tilgængelig forinden anlægsloven blev vedtaget, havde der været adskillige andre mulige placeringer for vindmølletestcenteret !

Der er ligeledes efter lovens vedtagelse fremlagt information om, at man ikke vil gennemføre ekspropriation af private arealer, som vil blive påvirket af testcenteret, men alene kræve boliger nedlagt, således at de private forsat skal beholde deres ejendomme. Ifølge oplæg til anlægslov er der foretaget en beskrivelse af, at man vil gennemføre ekspropriation af en række ejendomme.

Disse ændrede forudsætninger vil hver for sig indebære at anlægsloven er i strid med VVM-direktivet samt habitatdirektivet, da der ikke forud for anlægslovens vedtagelse er gennemført og fremkommet informationer herom.

Ifølge gældende retspraksis fra EU Domstolen vil sådanne efterfølgende ændringer medføre, at beslutninger truffet ud fra andre forudsætninger ikke kan tillægges retsvirkning.

6. Fugle og dyreliv samt planter

Det fremgår af implementeringsplanen, at der er konstateret et enkelt tranepar indenfor projektområdet. Jeg kan præcisere dette således, at jeg kan bekræfte, at dette par traner har *ynklet* inde i selve testområdet, hvilket er baseret på egne iagttagelser, der kan fotodokumenteres.

Tillige er der en væsentlig ændret adfærd i traners træk mønster, idet traner i efteråret 2010 har benyttet en langt mere vestlig træk korridor i forhold til tidligere kendt. Igennem de seneste 14 dage har der således i testcenterområdet opholdt sig omkring 75 traner. I dag – den 26. september 2010 har det været muligt at iagttage ”*traner i sort sol*”, da et meget stort antal traner har fløjet frem og tilbage over Østerild Klitplantage og derved præcist i det område, hvor testcenteret skal ligge.

Testcenteret vil klart påvirke forekomst af traner negativt.

Der er i VVM-redegørelsen omtalt, at natravne yngler i området. I redegørelsen er det ligeledes fremført, at en rydning af skoven ville betyde, at en række yngleområder for natravne ville forsvinde. Derfor virker det utroværdigt, når det i implementeringsplanen anføres, at der ikke er ynglende natravne i området.

Endeligt er der konstateret forekomst af havørne i Østerild Klitplantage. Der burde derfor på baggrund af dette samt at der i Østerild Klitplantage og i Hjørdemål Klit forefindes en lang række helt særlige og beskyttelsesværdige arter have været foretaget en særlig udpegning for beskyttelse af disse arter. Særligt i Østerild Klitplantage forefindes en lang række unikke planter og laver som vil blive ødelagt og skadet, såfremt man benytter sig af bortskrælning af de øverste humuslag for at nedbringe kvælstofpåvirkning af de nedstrøms Natura 2000-områder. Forekomst af disse unikke planter, mosser og laver vil således blive ødelagt på et ikke veldokumenteret grundlag.

Det gøres gældende, at der forekommer birkemus og stor vandsalamander i test- og måleområdet, men at der ikke er gennemført grundige undersøgelser herfor. Da dyrene er omfattet af habitatdirektivet bilag II bør der foretages en udpegning i overensstemmelse med denne viden.

7. Afsluttende bemærkninger

Undertegnede skal anmode om at modtage særlig orientering om samtlige høringssvar.

Da jeg allerede d. 9. april 2010 har fremsat anmodning om aktindsigt overfor Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen, Finansministeriet, Klima- og Energiministeriet m.fl. og da jeg ikke indenfor den lovfæstede frist på 10 dage (og heller ikke på indeværende tidspunkt) har modtaget noget som helst fyldestgørende materiale, taget jeg derfor forbehold for at fremkomme med yderligere supplerende bemærkninger, dersom der i det tilgængelige materiale måtte forefindes information som på nogen måde kan påvirke denne sag.

Jeg skal endeligt anmode om, at Landsforeningen for Bedre Miljø v/ undertegnede fremover bliver holdt løbende orienteret om *enhver* ændring og/eller justering af anlægsarbejder vedr. testcenteret som bemærkninger til implementeringsplanen eller på fremkommet på anden vis måtte medføre.

Det bedes således noteret, at jeg imødeser at modtage løbende informationer om byggesagsforløb og anden relevant information, herunder referater om skovrydning, indsigt i kontraktmateriale vedr. evt. gennemførelse af skovrydning og etablering af vådområder og ethvert andet anlægsarbejde for tilblivelse af vindmølletestcenteret.

Information om dette ønskes ligeledes videregivet til andre relevante myndighedspersoner og evt. tilsynsførende.

Jeg skal endelig anmode om at blive kopiorienteret om enhver korrespondance i forhold til ejendommen Røgildvej 11, 7741 Frøstrup, da jeg har særlig interesse i denne ejendom som følge af en brugsret igennem 42 år, hvorfor jeg på denne baggrund har en direkte retlig interesse i sagen.

Med venlig hilsen

og tillige på vegne af Landsforeningen for Bedre Miljø

Henrik Svanholm, næstformand

Bygaden 29, 4320 Lejre St. – henrik.svanholm@mail.dk

